

Multinationella företag går fria

En federal domstol i USA avslog stämningsansökningar mot de multinationella företag som anklagas för att ha bistått apartheidregimen i dess grova brott mot mänskliga rättigheter i Sydafrika.

Offer för apartheid hade sökt över 400 miljarder dollar i ersättning från företagen.

Jubilee SA och Khulumani Support Group har åtalat 23 multinationella företag för medhjälp till brott som tortyr, avrättning utan rättegång och sexuella övergrepp. Företagen identifierades för att de bistått apartheidregimen med banklån, teknologi, transport, olja och vapen, vilket gjorde det möjligt för staten att fortsätta sina övergrepp mot befolkningen.

Tillsammans med ytterligare två grupper som sökt skadestånd avslogs Jubilee SA/Khulumani Support Groups åtal i den lägsta instansen i en federal domstol i slutet av november.

Lagen som åtalen gjordes under heter Alien Torts Claims Act, ACTA, och är en av få lagar som kan användas för att åtal för brott mot internationell rätt oavsett var i världen brotten begåtts.

Domstolen sade i sitt utlåtande att medhjälp till brott mot internationell rätt inte automatiskt kan likställas med brott mot internationell rätt. Den sydafrikanska regeringens inlägg i målet, där justitieminister Penuell Maduna hävdade att åtalet kan hindra utländsk investering i landet, anges också vara ett skäl till avslaget. Avslaget kan få stora konsekvenser för framtida åtal mot brott mot mänskliga rättigheter världen över, eftersom ACTA var en av få möjliga vägar att använda i den typen av rättsfall.

I ett uttalande skriver Jubilee SA att: "anmärkningsvärt nog hävdar domstolen att utslag i internationella krigsförbrytartribunaler /.../ och Nürnbergrättegången inte är bindande källor för internationell rätt. Utöver det skriver domstolen att eftersom apartheid-konventionen inte undertecknades av viktiga länder som USA, Storbritannien, Tyskland, Frankrike, Kanada och Japan så är den inte heller bindande internationell lag".

Organisationen skriver också att:

"domstolens inställning kan tolkas som att handelsintressen får gå före brott mot mänskliga rättigheter, och det kan också hävdas att den sydafrikanska regeringen stödjer denna inställning".

Domstolens avslag kommer att överklagas till högre instans.

Åsa Eriksson, East London